N°. 271. 1853.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20, en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 15 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelregten.

WOENSDAG 16 NOVEMBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van den 12den November 1853, n°. 71, heeft Zijne Majesteit goedgevonden de benoeming van den burgemeester van Bleskensgraaf, *N. A. C. Slotemaker*, tot secretaris dier gemeente, met Hoogstdeszelfs goedkeuring te bekrachtigen.

Bij besluit van 14 November jl., n°. 34, heeft Zijne Majesteit goedgevonden aan *G. M. Koentz*, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als burgemeester der gemeenten Wychen en Balgoy.

Bij besluit van den 14den November 1853, n°. 39, heeft Zijne Majesteit goedgekeurd het beroep van een predikant, uitgebragt door den kerkeraad der Hervormde gemeente van Oude Wetering c. a., onder de classis van Leyden, op *J. P. Hattink*, predikant te Aalst.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 11den November 1853, n°. 77, is de heer *C. Fuchs* erkend als consul van Wurtemberg te Rotterdam.

Sedert de laatst gedane bekendmaking (*Staats-courant* van den 2den September 1853) zijn door de belanghebbenden geligt de volgende door Z. M. verleende octrooijen:

een in dato 9 Januarij 1852, voor den tijd van tien jaren verleend aan J. Alcock, woonachtig te Londen, domicilium gekozen hebbende bij A. S. Preston te Rotterdam, op de invoering van verbeteringen in het fabriceren en raffineren van suiker, en in het uittrekken en leiden van vloeistoffen;

een in dato 7 Februarij 1852, voor den tijd van vijftien jaren, gerekend van den 8sten Maart 1851 af, verleend aan Bareau & Cie, woonachtig te Parijs, domicilium gekozen hebbende bij L. J. Vonk, solliciteur te 's Gravenhage, op de invoering van verbeteringen in het vervaardigen van tapijten, fluweel en andere weefsels;

een in dato 7 Maart 1852, voor den tijd van tien jaren verleend aan J. Dansard, woonachtig te Brussel, domicilium gekozen hebbende als voren, op de invoering eener meer volmaakte wijze om suiker te fabriceren en te zuiveren;

een in dato 5 Julij 1852, voor den tijd van tien jaren verleend aan X. Raclot, woonachtig en domicilium als voren, op de invoering van zuinigheids-lampen zonder eenigen werktuigelijken toestel;

een in dato 1 October 1852, voor den tijd van tien jaren verleend aan J. Heniball, woonachtig te Londen, domicilium gekozen hebbende bij A. S. Preston voornoemd, op de invoering van verbeteringen in de zamenstelling van ankers;

een in dato 7 November 1852, voor den tijd van 15 jaren verleend aan F. Droinet, woonachtig te Leyden, op de uitvinding van verbeteringen in de vervaardiging van gaz, ten doel hebbende de gelijktijdige bereiding van lichtgaz en beenzwart, ten dienste der suikerraffinaderijen.

een in dato 23 Maart 1853, voor den tijd van vijf jaren verleend aan J. H. Hartung, te Amsterdam, op de uitvinding van kistjes of doosjes met geheime sluiting en daaraan verbonden certificaten tot staving van inhoudswaarde, gewigt, enz., dienstig tot het verzenden van kostbaarheden, juweelen, edelgesteenten, enz.;

een in dato 28 Junij 1853, voor den tijd van vijftien jaren, gerekend van den 10den November 1852, verleend aan H. Place, woonachtig te Parijs, domicilium gekozen hebbende bij mr. J. Pinner, advocaat te Amsterdam, op de invoering van eene nieuwe wijze om de middelpuntvliedende kracht toe te passen op het voortstuwen van schepen, zoowel op zee als in rivieren en binnenwateren;

een in dato 1 Julij 1853, voor den tijd van vijf jaren verleend aan J. B. Robinson, woonachtig te Beverley in Engeland, domicilium gekozen hebbende bij J. J. van Dort, solliciteur te 's Gravenhage, op de invoering van verbeteringen aan vuurwapenen;

een in dato 15 Augustus 1853, voor den tijd van vijf jaren verleend aan W. E. Newton, woonachtig te Londen, domicilium gekozen hebbende bij W. J. Kempers te Delft, op de invoering van verbeteringen in de bereiding van olie uit walvischtraan getrokken en andere olieën, dienende tot verlichting;

een in dato als voren, voor gelijken tijd verleend aan A. V. Newton, woonachtig en domicilium als voren, op de invoering van verbeteringen aan weefgetouwen;

een in dato 3 September 1853, voor den tijd van tien jaren verleend aan J. Deane en F. Griffin, woonachtig te Londen, domicilium gekozen hebbende bij J. J. van Dort voornoemd, op de invoering van verbeteringen aan vuurwapenen;

een in dato 30 September 1853, voor den tijd van tien jaren verleend aan N. Mulkay, woonachtig te Brussel, domicilium gekozen hebbende bij mr. H. M. 's Jacob, advocaat te Amsterdam, op de invoering van eene bijzondere wijze om het voedingswater voor locomotiven en andere stoomtuigen te verwarmen;

een in dato 1 October 1853, voor den tijd van tien jaren verleend aan H. Clayton, woonachtig te Londen, domicilium gekozen hebbende bij de Vereeniging voor Volksvlijt, te Amsterdam, op de invoering van zekere verbeterde werktuigen tot het bereiden van klei en het maken van steenen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

In het Fransche regeringsblad van gisteren zijn de nadere berigten medegedeeld die bij het Fransche gouvernement ontvangen zijn omtrent het eerste ernstige gevecht tusschen de Turken en de Russen, hetwelk den 4den dezer nabij Oltenitza op den Wallachyschen oever van den Donau heeft plaats gegrepen. Deze berigten bevestigen dat het een moorddadig gevecht is geweest; het aantal der Turksche troepen wordt opgegeven 9000 te hebben bedragen. Het verlies der Russen wordt begroot op 1200 gesneuvelden en gekwetsten, onder welke laatsten bijna al de bataillons-chefs en verscheiden kolonels behooren. Verder berigt de *Moniteur* dat de prins Gortschakoff zich van Buchorest naar Oltenitza heeft begeven om zelf met 24,000 Russen eenen nieuwen aanval te doen op de door de Turken ingenomen en bezet gehouden stellingen aan den linker oever der rivier.

Volgens eene officiele bekendmaking van het Russische gouvernement, heeft keizer, in het algemeen belang des handels, aan de Oostenrijksche handels- en stoombootmaatschappij van Lloyd vergunning verleend om gedurende den oorlog, tusschen Odessa en Konstantinopel regelmatig stoombooten te doen varen, welke niet alleen personen en koopwaren maar ook brieven zullen mogen overbrengen.

DUITSCHLAND.

In de zitting der Bondsvergadering van den 10den November hebben de gezanten van Oostenrijk en Pruissen het Oostersche vraagstuk ter sprake gebragt. Eerstgenoemde heeft daarbij eene verklaring gedaan, die, volgens de *Frankfurter Postzeitung*, het orgaan der Bondsvergadering, aldus luidt:

» Gedurende de verdaging van deze vergadering hebben de in het Oosten van Europa ontstane verwikkelingen tot eene formele stoornis van den vrede tusschen het Russische Keizerrijk en de Ottomannische Porte geleid. Aan de ijverige pogingen van het Oostenrijksche hof en de overige Europesche mogendheden is het niet gelukt, deze nieuwe en ernstige wending te voorkomen van eenen strijd, voor welks vreedzame beslechting zoovele en zoo krachtige beweegredenen pleitten. Eene aangelegenheid van zoo groot gewigt staat in een noodzakelijk en naauw verband, met de belangen van het Duitsche Staten-verbond, tot hetwelk twee der aan de onderhandelingen deelnemende Staten behooren. Gedachtig aan dat verband, kan de keizerlijke regering niet twijfelen, of de blikken van hare bondgenooten zijn met gespannen aandacht op den bedenkelijken stand van den Russisch-Turkschen strijd gerigt. Maar zij heeft tevens, door een onlangs genomen maatregel van Z. M. den Keizer, die de strijdkrachten van Oostenrijk en bijgevolg ook die van het Duitsche bondgenootschap betreft, bijzondere aanleiding ontvangen om zich in het midden van hare bondgenooten te verklaren omtrent hare houding in den tegenwoordigen stand van zaken. Slechts na de zorgvuldige overweging van den staat der politieke aangelegenheden van Europa en de Oostenrijksche monarchie, heeft Z. M. Keizer Frans Joseph besloten, de reeds vroeger voorgenomen vermindering der sterkte van zijn leger, niettegenstaande den tusschen Rusland en de Porte formeel verklaarden oorlog, gedeeltelijk ten uitvoer te brengen. Niet voornemens aan den uitgebroken strijd deel te nemen zoolang de eigen belangen van het Keizerrijk daardoor niet bedreigd worden, heeft Oostenrijk noch in de houding der beide strijdende partijen, noch in die der overige groote Europesche mogendheden eenen grond kunnen vinden, om zijne strijdkrachten op gelijke sterkte te houden als tot nu toe. De Keizerlijke regering heeft veeleer met vertrouwen juist het tegenwoordige oogenblik mogen kiezen, om door eene gedeeltelijke ontwapening aan de wereld een nieuwen waarborg aan te bieden, niet alleen van hare eigene vredelievende bedoelingen, maar ook van haar vertrouwen op eene vreedzame en met aller belangen bestaanbare beslechting tusschen de beide naburige rijken. Ook nadat Z. M. de Keizer dit sprekend bewijs van zijnen wensch tot behoud des vredes gegeven heeft, zal geen der gewigtige belangen, voor welke Oostenrijk, hetzij als Europesche Mogendheid, hetzij als Duitsche Bondsstaat, geroepen kan worden in de bres te springen, de Keizerlijke regering onvoorbereid vinden om met spoed en nadruk te handelen, zoo de loop der gebeurtenissen zulks mogt vereischen. Intusschen zal zij, getrouw aan hare vredelievende staatkunde, onveranderlijk met al haren invloed medewerken om te verhoeden dat het reeds plaatselijk ontbrande oorlogsvuur zich verder uitbreid

Ook bij den tegenwoordigen staat van zaken heeft zij te meer reden om de hoop op het welslagen van het werk des vredes te blijven koesteren, daar de stellige en herhaalde verklaringen van het Russische Hof haar de zekerheid geven, dat deze mogendheid noch de integriteit van het Ottomannische Rijk, noch de souvereine regten des Sultans zoekt te verkorten, en daar Rusland, zelfs na de oorlogsverklaring der Porte, niet heeft opgehouden, dezelfde geruststellende gezindheid aan den dag te leggen. In vereeniging met de hoven van Berlijn, Parijs en Londen, zal dus het Oostenrijksche kabinet de pogingen tot vreedzame bemiddeling voortzetten, wier gelukkige uitslag voor de met het behoud des algemeenen vredes in naauw verband staande belangen der regeringen en der volken van zoo groot gewigt is. Terwijl de keizerlijke regering zich verpligt acht aan de Bondsvergadering deze mededeeling te doen, mag zij tevens de hoop voeden en uitspreken, dat hare houding en hare pogingen bij de regeringen van Duitschland dien bijval zullen vinden, die haar niet alleen geruststelling maar ook een krachtigen steun en hulp zal schenken."

De Pruissische gezant heeft daarop te kennen gegeven, dat zijne regering ook verder de vrijheid van besluiten en handelen, die zij zich heeft voorbehouden, zal aanwenden om, in vereeniging met de bondgenooten des Konings, al hare krachten aan het behoud des vredes te wijden.

Men verwachtte te Frankfort niet dat deze mededeelingen tot eenig besluit van de Bondsvergadering aanleiding zouden geven.

FRANKRIJK.

Het *Journal des Débats* zegt in zijn nommer van gisteren:

» Het hooge raadgevend collegie voor handelszaken is bijeengeroepen en heeft Zaturdag jl. zijne eerste zitting gehouden. Zijne hoofdtaak is, gelijk men weet, advies te geven over veranderingen in de wetsbepalingen betreffende de in- en uitvoerregten. Het is meer dan waarschijnlijk dat de raad thans over dit onderwerp zal worden geraadpleegd. Er is niets uitgelekt omtrent den aard der voorstellen die hem tot onderzoek zullen worden voorgelegd, noch omtrent de soorten van handelsartikelen waartoe de te nemen besluiten betrekking zouden hebben; doch lettende op den geest waarin een vrij groot aantal bijzondere tarief-bepalingen sedert eenigen tijd gewijzigd zijn, en op den aard der laatstelijk door het gouvernement genomen maatregelen betreffende den invoer van levensmiddelen, kan men niet in twijfel trekken dat het belangrijke artikelen geldt, en dat er aan gedacht wordt ten opzigte dier artikelen het toltarief in een liberalen geest te herzien, met die omzigtigheid altoos welke een onmisbaar vereischte is eener goede staatkunde.

» Uit dit oogpunt beschouwd, zal de bijeenkomst van den raad van handel ieder helderdenkend man verheugen. Onze tegenwoordige wetgeving op de tolregten kan niet langer in stand blijven zonder groote schade voor het algemeen belang. Er is in de gansche wereld gewis geene andere die zoo streng is en de beperkingen ook in kleinigheden zoo ver drijft. Ten aanzien van negen tienden der manufacturen behelst zij een eenvoudig en onvoorwaardelijk verbod van invoer, gepaard aan huiszoekingen, aan premien op het aanbrengen van sluikerij en aan andere gebruiken strijdig met den geest onzes tijds en met de zeden eener natie die prijs stelt op vrijheid. Sedert eenige jaren hebben al de volken die in tel zijn, het verbod van invoer bijkans geheel uit hunne tariven geschrapt. Alzoo is het verbod van invoer in het Fransche tarief regel, terwijl het in de buitenlandsche tariven eene zeldzaam voorkomende uitzondering is.

» Het Fransche tarief heeft een ander gebrek het welk nog nadeeliger werkt voor den algemeenen rijkdom, voor de ontwikkeling van den arbeid en de welvaart der bevolking. Het bezwaart de grondstoffen der nijverheid met regten van een doorgaans zeer hoog bedrag. Op de voedselstoffen drukte het niet minder zwaar vóór het decreet van September jl., hetwelk het slagtvee aan zeer geringe en het gezouten vleesch aan matige invoerregten onderwerpt. Steenkolen, coke, ijzer, gietijzer, plaatijzer, staal, wol, verwstoffen, al wat den arbeid gaande en de handen bezig houdt, is met buitensporig hooge regten bezwaard. Gereedschappen, werktuigen, weefstoelen enz. worden evenmin verschoond. Dat alles heet, in de eigenaardige taal der belanghebbenden, bescherming van den volksarbeid; maar zoo men den arbeid wilde doen verkwijnen, zou men niets anders kunnen doen dan de grondstoffen die hij bewerkt, en de werktuigen die hij bezigt, stelselmatig duurder te maken.

» In den tegenwoordigen staat der zaken vreezen wij niet dat wij gebrek aan graan zullen hebben. Al wat tot voorkoming daarvan door menschen kon gedaan worden, is gedaan; en de wijze maatregelen die in dit opzigt genomen zijn, moeten goede vruchten dragen. Er bestaat meer reden om voor gebrek te vreezen van ijzer in elken staat van bewerking en inzonderheid in den vorm van ruw gietijzer, van spoorwegstaven en van plaatijzer, en voor gebrek van katoenen garen. De ruwe wol is thans ook buitensporig duur hier te lande; en het fabriekwezen in onze aan den zeekant gelegen gewesten wordt belemmerd door den hoogen prijs der steenkolen. Het is onze wensch dat ten aanzien van ijzer en staal de regten weder ingevoerd worden die onder de regering van Napoleon I werden geheven, dat het verbod van invoer der katoenen garens worde afgeschaft en het buitensporig hooge regt verlaagd tot het bedrag nagenoeg van de regten die in het Duitsche Tolverbond bepaald zijn en die aldaar geheel toereikend worden bevonden tot bescherming van den nationalen arbeid, alhoewel het Tolverbond in de nijverheid niet zoo ver gevorderd is als Frankrijk; dat het invoerregt op steenkolen geheel of grootendeels worde opgeheven; en dat de invoer van ruwe wol weder vrijgesteld worde gelijk onder de republiek en het eerste keizerschap."

— De Londensche *Globe* zegt te vernemen dat het Fransche gouvernement besloten heeft eene afdoende vermindering te brengen in de invoerregten op alle soorten van ijzer en steenkolen, uit Engeland of eenig ander land in Frankrijk ingevoerd wordende. De maatregel is, zegt het Londensche blad, in beginsel reeds vastgesteld, en alleen het juiste bedrag der verlaging benevens het tijdstip derzelve moeten nog worden bepaald.

BELGIE.

Bij koninklijke besluiten van den 28sten Augustus en 13den October jl. zijn bepalingen vastgesteld tot bevordering van den invoer van levensmiddelen in Belgie en is de uitvoer van aardappelen en drooge groenten verboden. Thans is bij de Belgische kamer van volksvertegenwoordigers van regeringswege een wets-ontwerp ingediend strekkende om de bepalingen dier besluiten wettelijk te bekrachtigen en tot den 31sten Julij aanstaande in werking te houden. In de daarbij gevoegde memorie van toelichting wordt met verscheiden berekeningen, waarbij rogge, boekweit en aardappelen tot tarwe herleid zijn, aangetoond dat de gezamenlijke oogst der vier voornaamste voedselstoffen in Belgie in 1853 kan geschat worden op 985,753,638 kilogrammen, dat is 102,824,842 kil. of 1,318,267 hectoliters minder dan de gemiddelde opbrengst der drie laatst voorafgegane jaren. In die drie jaren is ingevoerd 60,709,940 kilogrammen; welk bedrag kan worden aangemerkt als hetgeen Belgie jaarlijks tot voeding der bevolking behoeft boven de opbrengst van een gewonen oogst. Hierbij het tekort van den oogst van 1853 voegende, neemt de memorie aan, dat Belgie voor de volksvoeding dit jaar 163,534,782 kil. van buiten 's lands zal moeten ontvangen. Sedert het begin dezes jaars is, na aftrek van den uitvoer, 103,494,979 kil. van de voornaamste voedselstoffen ingevoerd. Op grond dezer cijfers, wier strikte juistheid echter niet wordt beweerd, zegt de memorie dat de volksvoeding in Belgie tot aan den oogst van 1854 reeds genoegzaam verzekerd is, ook wanneer thans geen voedselstoffen meer wierden ingevoerd, daar in jaren van duurte de fabrieken, die granen, meel of aardappelen verwerken, hare productie te beperken plegen. Verder zegt de memorie:

» Het gouvernement is ook van onderscheidene zijden aangespoord het invoerregt op rijst, vleesch en vee op te heffen. Het heeft gemeend dat de staat van zaken niet bedenkelijk genoeg was, om de schatkist, die geene enkele hulpbron missen kan, een aanzienlijk verlies te doen ondergaan, hetwelk aan de verbruikers geen merkelijk voordeel zou aanbrengen. Indien echter de staat der zaken ernstiger wierd, dan zou dit punt nader overwogen en de denkwijze daaromtrent van de wetgevende magt geraadpleegd dienen te worden."

ENGELAND.

Volgens telegraphische berigten uit Londen van gisteren, was aan de effectenbeurs de prijs der Engelsche staatsschuldbrieven vast met neiging tot rijzing en op de graanmarkt de tarwe prijshoudend.

Volgens eene officiele opgave is in de met den 10den October jl. geëindigde maand in het Vereenigd Rijk ter consumtie ingevoerd 468,888 quarters tarwe, 125,512 quarters maïs, 263,806 quarters ander graan, en 464,392 centenaars meel. In hetzelfde tijdvak van 1852 waren ingevoerd 315,654 quarters tarwe, 192,868 quarters maïs, 234,936 quarters ander graan en 298,563 centenaars meel.

In de negen eerste maanden dezes jaars zijn ingevoerd 3,770,920 quarters tarwe, 1,408,062 quarters maïs, 1,914,471 quarters ander graan en 3,802,745 centenaars meel. In de negen eerste maanden van 1852 bedroeg de invoer: 1,994,734 quarters tarwe, 1,006,239 quarters maïs, 1,668,609 quarters ander graan en 3,197,587 centenaars meel.

Ook in de eerste negen maanden dezes jaars is het meeste graan uit Rusland ingevoerd; de invoer uit de noordelijke havens van Rusland bedroeg 65 centenaars meel en 307,667 quarters granen; die uit de Russische havens in de Zwarte zee 1,029,168 quarters granen. De invoer uit Nederland bedroeg in de eerste negen maanden dezes jaars 308 centenaars meel, 58,034 quarters tarwe en 74,221 quarters ander graan.

In de met den 10den October jl. geëindigde maand zijn in het geheel 83,857 centenaars aardappelen ingevoerd, en in de voorafgegane maand 86,808.

— De Londensche *Times* ontleent aan een dagblad van San Francisco in Californie, berigten van de Noord-Amerikaansche walvischvaarders in den noordelijken Oceaan, volgens welke de vangst van dit jaar ongemeen schraal is en het aantal walvisschen in die wateren meer en meer afneemt. Onder de 150 walvischvaarders die in het afgeloopen vischsaizoen in de zee van Okhotsk en in Behrings-straat gevaren hadden, waren nagenoeg honderd die gemiddeld geen 100 vaten traan elk hadden gewonnen, terwijl vele geen enkelen visch hadden gevangen.

— De heer Westgarth te Melbourne in Australie, die door wetenschappelijke beginselen geleid is tot de eerste ontdekking der goudbeddingen in Australie, heeft thans een geschrift uitgegeven waarin hij op grond van wetenschap en ervaring betoogt, dat de bodem van gansch Australie, van Vandiemensland en zelfs van Nieuw-Zeeland, goud in eene onmetelijke hoeveelheid bevat, en dat door de aanwending van betere en meer zamengestelde werktuigen, dan bij de goudgroeven van Australie tot nog toe gebezigd zijn, eene regelmatige en duurzame goudproductie kan worden verzekerd.

— Krachtens eene wijziging in de overeenkomst tusschen het Britsche gouvernement en de *Peninsular and Oriental Company* betreffende het overbrengen der Indische landpost, worden de Australische brievenmalen over Ceylon gezonden, zonder Batavia en Singapore aan te doen.

CHINA.

De Londensche bladen behelzen thans de jongste berigten uit China, loopende tot den 27sten September, wier hoofdinhoud reeds door eene telegraphische tijding bekend was. Het eenige zekere en belangrijke feit hetwelk zij vermelden, is dat de opstandelingen den 7den September meester geworden zijn in Sanghaï; zij hebben alzoo thans twee der voor den Europeschen handel openstaande Chinesche havens in hunne magt, en zijn op twee punten met de Europeanen in regtstreeksche aanraking en in gevaar van botsing geweest; doch te Shanghaï, gelijk reeds vroeger te Amoy, zijn de buitenlanders noch in hun persoon noch in hunne have aangetast, en hebben zij van hunnen kant zich strikt onzijdig gehouden.

Het tolkantoor te Shanghaï door de opstandelingen in brand gestoken zijnde, wilden Engelsche en Noord-Amerikaansche kooplieden daarvan gebruik maken om eenige ladingen koopwaren tolvrij af te schepen; doch de consuls hebben afgekondigd dat de aan het Chinesche tolkantoor verschuldigde regten voorloopig in hunne handen moesten betaald worden.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den* 15*den November* 1853.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden heeft de Commissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp tot aflossing en amortisatie van schuld haar eindverslag ter tafel gebragt. De Kamer heeft bepaald dat de beraadslagingen over dat wets-ontwerp zullen gehouden worden na afloop van die over het in overweging nemen van het voorstel van negen leden betrekkelijk de afschaffing van het tonnegeld en den accijns op het geslagt.

De behandeling van het wets-ontwerp houdende bepalingen omtrent het bouwen, planten en het maken van andere werken binnen zekeren afstand van vestingwerken van den Staat is daarop voortgezet.

In den loop der beraadslagingen over art. 5 die gisteren afgebroken zijn,

en waaraan nu de heeren Elout van Soeterwoude, Sleeswijk Vening, de Kempenaer, van der Brugghen, van Goltstein, van Eck, Schimmelpenninck van der Oije, Mackay van Nispen van Sevenaer en de Ministers van Justitie en van Oorlog deel namen, is van regeringswege in de vierde zinsnede van het artikel de verandering gebragt, dat deze zoude luiden in den aanvang: „Indien iemand beweert, dat zijn eigendom, *binnen de verboden kringen gelegen*, door besluiten, krachtens art. 4 genomen, in waarde is verminderd" enz.

Behalve de op dit artikel reeds voorgestelde amendementen (zie het vorig nommer der *Staats-courant*), zijn nog twee andere voorgedragen. Het eene van den heer Elout van Soeterwoude, die verlangde het vierde lid van het artikel aldus te veranderen:

„Indien omtrent de schadevergoeding voor de in-waarde-vermindering der eigendommen, binnen de verboden kringen gelegen, of de krenking der regten, veroorzaakt door besluiten krachtens art. 4 genomen, geene minnelijke schikking wordt getroffen, bepaalt de regter, met inachtneming van alle de omstandigheden, welke op de waardering dier schade invloed uitoefenen, daarvan de hoegrootheid en veroordeelt den Staat tot de betaling.".

Het tweede van den heer Sleeswijk Vening, die achter de vierde paragraaph wenschte te voegen eene nieuwe zinsnede, aldus luidende:

„Voor zooverre iemand zoodanige aanspraak maakt wegens beweerde vermindering in waarde van zijn eigendom, door besluiten, krachtens art. 3 genomen, heeft dit, indien er geene minnelijke schikking kan worden getroffen, hetzelfde gevolg, mits het kennelijk zij dat de last, waarover men zich beklaagt, voor deze wet niet bestond, of dat hij, toen bestaande, nu verzwaard is."

Al die amendementen zijn, na afloop der beraadslagingen over het artikel, aan de stemming onderworpen, afgestemd; dat van den heer van Goltstein met 44 tegen 19 stemmen; dat van den heer Elout van Soeterwoude met 37 tegen 27 stemmen; het eerste amendement van den heer van Eck (door den voorsteller aldus veranderd, om den aanvang der 4de zinsnede te lezen, als volgt: „Indien iemand beweert dat zijne belangen door besluiten, krachtens art. 4 genomen zijn benadeeld" enz.) met 54 tegen 10 stemmen; het tweede amendement van den heer van Eck met 50 tegen 14 stemmen; dat van den heer Sleeswijk Vening met 38 tegen 26 stemmen.

Het artikel 5, gelijk het door de Regering is voorgedragen en later veranderd, is daarop met 42 tegen 22 stemmen aangenomen.

De artikelen 6 tot en met 12 zijn achtereenvolgens zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Op artikel 13 heeft de heer van Eck een amendement voorgedragen, strekkende om in de 2de zinsnede achter de woorden *kennis is gegeven*, te lezen:

„En indien zij niet binnen de gemeente wonen, hetzij op de gewone wijze door eenen bode of veldwachter der gemeente hunner woonplaats, hetzij bij deurwaarders-aanzegging." Dit amendement is met 56 tegen 8 stemmen verworpen en het artikel zelf zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De artt. 14 tot en met 20 zijn achtereenvolgens zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De Regering heeft bij de behandeling van art. 21 daarin eene verandering gebragt, strekkende om no. 2 aldus te lezen:

„2°. Afsluitingen te stellen, *zelfs* met steenen voeten, *doch deze laatste* niet hooger dan 5 palm boven den beganen grond.".

Op dit artikel zijn nog twee wijzigingen voorgedragen, de eene door den heer Storm van 's Gravesande, die verlangde dat zou gelezen worden dat het binnen de kleine kringen van vestingwerken der 1ste en 2de klasse geoorloofd is getimmerten te plaatsen enz., geene grootere oppervlakte beslaande dan van zestig vierkante el;

Het tweede, van den heer van der Brugghen, aldus luidende:

„Binnen de kleine kringen van vestingwerken, der eerste en tweede klasse, is het verboden:

1°. andere gebouwen te plaatsen, dan die, behalve de dekking, welke naar verkiezing kan worden gemaakt, uit verbrandbare stoffen te zamen zijn gesteld, en geene grootere oppervlakte beslaande dan van twintig vierkante el;

2°. andere dan houten afsluitingen te stellen met of zonder steenen voeten, wanneer deze steenen voeten niet hooger zijn dan vijf palm boven den beganen grond.

De bij dit artikel niet verbodene gebouwen, afsluitingen en beplantingen met alle houtgewassen mogen niet worden daargesteld dan na verkregen toestemming van den Minister van Oorlog.

Alle andere werken, behalve die omschreven bij art. 28, zijn in deze kringen geoorloofd."

Het amendement van den heer van der Brugghen is met 36 tegen 28 stemmen verworpen, dat van den heer Storm van 's Gravesande met 37 tegen 27 stemmen aangenomen, en het artikel zelf zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 22 is door de Regering aldus veranderd: dat het geoorloofd is tusschen de kleine en middelbare kringen van vestingwerken, van de eerste klasse:

1°. gebouwen en getimmerten te plaatsen, waarvan de dekking naar verkiezing kan worden gemaakt, en welke gebouwen en getimmerten van steenen voeten, niet hooger dan vijf palmen boven den beganen grond en van gemetselde stookplaatsen en schoorsteenen zullen mogen voorzien zijn, maar voor het overige uit verbrandbare stoffen zijn samengesteld;

2°. afsluitingen te stellen die zullen mogen rusten op steenen voeten niet hooger dan vijf palm boven den beganen grond.

De artt. 22 tot en met 27 zijn zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Op art. 28 zijn door den heer van Asch van Wijck twee amendementen voorgesteld, het eene strekkende om in de 1ste alinea te lezen in plaats van de woorden: „de vergunning van den Minister van Oorlog", „Onze vergunning", welke wijziging de Regering heeft overgenomen."

Het tweede amendement diende om de 2de alinea aldus te veranderen:

„Deze vergunning wordt niet vereischt met betrekking tot de *gewone herstellingen dier werken en* voorzieningen door de dijksbesturen te nemen enz." 't welk met algemeene stemmen is aangenomen.

De artikelen 29 tot en met 55 zijn zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De heer Sleeswijk Vening heeft voorgesteld juist tegenovergesteld aan het ontwerp, dat de opmaking van het proces-verbaal door den deskundige en de mede-onderteekening door dengene die hem vergezelt, geschiedt, en dienvolgens het artikel aldus te lezen:

„Bij het ontdekken van eene plaats hebbende of plaats gehad hebbende verrigting, in strijd met de bepalingen dezer wet, maakt de officier der genie, of de fortificatie-opzigter, deswege proces-verbaal op, hetwelk door den beambte, die hem ingevolge art. 54 vergezelt, mede wordt onderteekend, en waarmede gehandeld wordt overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering.

Dit amendement is zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd, even als de artt. 57 tot en met 59 van het ontwerp.

Het wets-ontwerp is met 42 tegen 22 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: van Goltstein, Taets van Amerongen, de Lom de Berg, van Lynden, van den Heuvel, Sloet tot Oldhuis, Godefroi, Zylker, van Asch van Wijck, Hengst, van Wintershoven, van Eck, Luijben, Storm van 's Gravesande, Westerhoff, van Bosse, Ter Bruggen Hugenholtz, van der Brugghen, Reinders, Dommer van Poldersveldt, Heemskerk en Jespers.

Morgen zullen de beraadslagingen worden aangevangen over het wets-ontwerp tot bekrachtiging eener met de Nederlandsche Handelmaatschappij gesloten overeenkomst.

LEYDEN, 12 *November*. — Bij den landman J. v. S. te Voorhout, werden onlangs eenige koeijen ziek, zoodat hij de hulp van den rijksveearts Steygerwalt inriep. De verschijnselen der ziekte waren ongewoon en deden aan vergiftiging denken, zoodat hij de hulp verzocht van prof. van der Boon Mesch. Genoemde hoogleeraar heeft daarop het gras, de mest waarmede het land bemest was, de boekmaag van eene der gestorvene koeijen en de daarin aanwezige voedselstoffen en de melk van twee aan de ziekte lijdende koeijen onderzocht, en in alle deze stoffen loodverbinding gevonden. Naderhand bleek het, dat de landman in het begin van September zijn gehooid land met van een schipper gekochten mest had bemest; dat de koeijen slechts 14 dagen op dit land waren geweid, toen de ziekte zich openbaarde, en niettegenstaande alle aangewende middelen, zijn er van de 12 koeijen, die op dit veld geloopen hadden, 7 gestorven, de 5 andere zijn hersteld. In den gebruikten mest is alzoo de oorzaak der ziekte te zoeken; hij was voorzeker afkomstig uit eene loodwitfabriek, en dit vermoeden is bevestigd, daar in den mest stukjes steen gevonden zijn, die oppervlakkig met loodwit waren bedekt. Het ware te wenschen dat zulke mest van het land geweerd wierd. Reeds 3 jaren geleden heeft prof. van der Boon Mesch in deze courant tegen het gebruik van die meststof gewaarschuwd, dewijl hij daarin lood gevonden had, en ook toen de koeijen vergiftigd en sommige daarvan gestorven zijn.

(*Leydsche Courant.*)

Van den 10den November tot den 31sten December 1853, mag de rijst zonder betaling van regten in de Staten van het Duitsche Tolverbond ingevoerd worden.

Als vervolg op de tabellen, nopens de uitkomsten van den handel en de scheepvaart op *Java* en *Madura* over het jaar 1852, opgenomen in ons nommer van den 30sten September jl., laten wij — door plaatsgebrek daarin tot hiertoe verhinderd — thans volgen, een aan de *Javasche Courant* van den 31sten Augustus jl. ontleend Overzigt van dien handel over 1852 in vergelijking met 1851.

De uitkomsten zijn geweest:

INVOER.

in 1852, door particulieren, voor eene waarde van		f 31,515,575
„ het gouvernement		8,777,119
te zamen		f 40,292,694
waarvan aan specie:		
voor particulieren	f 647,194	
„ het gouvernement	1,902,608	
te zamen	f 2,549,824	
in 1851, door particulieren	f 30,522,401	
„ het gouvernement	13,108,689	
		43,631,090
waaronder aan specie:		
voor particulieren	f 356,563	
„ het gouvernement	4,895,360	
te zamen	f 5,251,923	
Verschil ten voordeele van 1851		f 3,338,396

UITVOER.

in 1852, door particulieren voor (*)		f 23,687,603
„ het gouvernement		35,159,294
te zamen		f 58,846,897
waaronder aan specie:		
voor particulieren	f 745,820	
„ het gouvernement	751,700	
te zamen	f 1,497,520	
in 1851, door particulieren voor	f 25,828,055	
„ het gouvernement	47,961,001	
		73,789,056

(*) Bij het algemeen handelsverslag is de particuliere uitvoer opgegeven met . . . f 57,666,828
en de uitvoer aan gouvernements-goederen met . . . 1,180,069
te zamen . . . f 58,846,897

doch is onder dien particulieren uitvoer begrepen de waarde van 's gouvernements producten, door tusschenkomst van de factorij der Nederlandsche Handel-maatschappij uitgevoerd:
naar Nederland . . . f 33,629,225
„ China (Tin) . . . 350,000
te zamen . . . f 33,979,225
hierbij gevoegd de bij het verslag opgegeven waarde van gouvernements-goederen . . . 1,180,069
35,159,294
blijft als boven particuliere uitvoer . . . f 23,687,603

waaronder aan specie

voor particulieren voor . . . f 637,438

het gouvernement . . . 967,200

te zamen . . . f 1,604,638

Verschil ten voordeele van 1851 . . . f 14,942,159

De waarde van den particulieren invoer uit Europa heeft bedragen:

in 1852 . . . f 19,785,128

in 1851 . . . 19,189,780

Verschil ten voordeele van 1852 . . . f 595,348

Zijnde van Nederland in 1852 meer ingevoerd dan in 1851 voor . . . f 1,343,024

van Frankrijk voor . . . 105,448

» Hamburg » . . . 89,700

te zamen meer . . . f 1,538,162

doch daarentegen minder:

van Engeland voor . . . f 837,487

» andere plaatsen in Europa . . . 105,327

942,814

blijft als boven meer . . . f 595,348

van Amerika is meer ingevoerd voor . . . 27,584

» Manilla, China en Macao voor . . . 625,222

» Japan voor . . . 62,171

» Nieuw-Holland voor . . . 129,302

» de Kaap de Goede Hoop voor . . . 2,265

te zamen meerder voor . . . f 1,441,792

hiervan afgetrokken den minderen invoer:

van Bengalen, Ceilon en de Golf van Perzie voor . . . f 94,359

» Californie voor . . . 36,206

» Siam » . . . 31,325

» den Oosterschen Archipel voor . . . 226,668

448,608

blijft meer . . . f 993,174

Voor gouvernements-rekening is minder ingevoerd voor . . . 4,331,570

Verschil als boven . . . f 3,338,396

De voornaamste artikelen van particulieren invoer uit *Europa* en *Amerika* hebben bestaan in:

	in 1852	in 1851
lijnwaden voor . . .	f 14,301,915	f 14,351,999
provisien . . .	720,985	662,712
wijnen en dranken . . .	1,472,315	1,119,696
ijzerwerk en machinerien . . .	1,063,425	1,274,334

Het blijkt alzoo, dat de waarde der invoeren aan lijnwaden, gedurende 1852, nagenoeg gelijk is gebleven aan die van 1851, hoewel op eenen minderen invoer was gerekend, [illegible] van 1851 verre het verbruik hebben overtroffen, hetgeen ook in 1852 het geval is geweest.

Van de geheele waarde van Europesche en Amerikaansche lijnwaden, ter somma van f 14,301,915, is uit Nederland, aangevoerd voor . . . f 7,442,543

waarvan met bewijs van Nederlandschen oorsprong . . . 6,331,921

en alzoo van vreemd fabricaat voor . . . f 1,110,622

van Engeland is ingevoerd voor . . . 6,267,924

» andere plaatsen in Europa . . . 187,742

» Amerika . . . 333,266

» elders . . . 120,440

Zoodat de waarde aan vreemde lijnwaden, oorspronkelijk van Europa en Amerika, gedurende 1852 heeft bedragen . . . f 7,969,994

en dus slechts f 1,638,073 meer, dan de waarde van den invoer aan Nederlandsch fabricaat. Over 1851 bedroeg het verschil ten nadeele van Nederland f 4,286,951.

Aan lijnwaden, oorspronkelijk van de West van Indie, van China, Manilla en Siam, en van den Oosterschen Archipel, is gedurende 1852 ingevoerd voor . . . 202,016

totale invoer aan vreemd lijnwaad . . . f 8,172,010

In 1850 en 1851 bedroegen de invoeren van lijnwaad van Engeland f 404,067 en f 2,050,462 meer dan de invoeren aan lijnwaad van Nederlandsch fabricaat. In 1852 heeft de invoer daarentegen van Nederlandsch fabricaat den invoer van Engeland overtroffen met een bedrag van f 63,997.

De factorij der Nederlandsche Handel-maatschappij is ook in 1852 weder de voornaamste invoerder geweest van lijnwaden van Nederlandsch fabricaat, zijnde door haar voor ruim 3/5 van de geheele waarde à f 6,331,921 ingevoerd geworden.

De aanvoeren van provisien gedurende 1852, tot eene waarde van f 720,985, hebben almede voor het grootste gedeelte plaats gehad van Nederland, en wel tot een bedrag van . . . f 554,669

In 1851 bedroeg die invoer . . . 469,170

en dus minder . . . f 85,499

Ook in den aanvoer van wijnen en sterke dranken toont Nederland in 1852 den grootsten invoer aan, zijnde van daar ingevoerd voor . . . f 877,253

waarvan met bewijs van Nederlandsche bewerking en oorsprong . . . 564,363

en dus van vreemden oorsprong voor . . . f 312,890

van andere landen is aangevoerd . . . 595,062

waarvan alleen van Frankrijk voor . . . f 382,761

In den aanvoer van ijzerwerk en machinerien in 1852 is Nederland bij Engeland ten achtere gebleven;

zijnde van Nederland ingevoerd voor . . . f 316,491

waarvan met bewijs van Nederlandsche bewerking voor . . . 293,852

Van Engeland is ingevoerd voor . . . 587,860

en dus voor ruim eens zooveel als de invoer van Nederlandsch fabricaat.

Van den totalen invoer door particulieren, gedurende 1852, ter waarde van f 31,515,575;

is aangebragt:

van Nederland voor . . . f 10,988,863

» Engeland » . . . 7,665,295

» andere plaatsen in Europa voor . . . 1,131,464

» Amerika voor . . . 365,705

» de Kaap de Goede Hoop voor . . . 4,688

» » West van Indie voor . . . 108,900

» China, Siam en Manilla voor . . . 2,611,256

» Japan voor . . . 587,712

» Nieuw-Holland voor . . . 200,160

» den Oosterschen Archipel voor . . . 7,701,076

te zamen . . . f 31,515,575

De waarde van den invoer uit Nederland in 1852 is alzoo meer geweest dan van andere landen in Europa f 2,191,510 (in 1851 was dit verschil slechts f 100,910); terwijl het verschil tusschen de invoeren van Nederland en Engeland bedraagt f 3,323,074 ten voordeele van Nederland. In 1851 was dit voordeelig verschil voor Nederland slechts f 1,142,563; zijnde in 1852 van Nederland meer dan in 1851 ingevoerd voor f 1,143,024, welk voordeelig verschil geacht kan worden te hebben bestaan op voorwerpen van nationaal fabricaat, waarvan in 1852 meer dan in 1851 is aangevoerd voor f 1,435,827; eenige andere artikelen toonen eene minderheid aan van f 92,803.

De invoeren van Amerika in 1852 leveren weinig verschil in waarde op met 1851, ook niet die van de Kaap de Goede Hoop, welke trouwens van luttel beteekenis zijn; die van de West van Indie hebben in 1852, in vergelijk tot 1851, eene mindere waarde opgeleverd van f 94,359, doch daarentegen hebben de invoeren van China, Siam en Manilla, in 1852 die van 1851 overtroffen met f 593,897; en die van Nieuw-Holland met f 129,302, terwijl de invoeren aan voortbrengselen van den Oosterschen Archipel in 1852 f 286,668 minder dan in 1851 hebben bedragen.

De uitvoeren door particulieren gedurende 1852 hebben, zoo als boven is aangetoond, eene waarde bezeten van f 22,[illegible], waarvan aan de voornaamste Archipels-producten voor f 16,472,787, als:

aan arak	voor f	289,656	aan koffij	voor f	3,158,882
» cochenille	»	131,553	» peper	»	380,936
» gom-elastiek en gutta-percha	»	216,869	» rotting	»	630,664
			» rijst	»	2,525,691
» huiden	»	814,643	» specerijen	»	147,108
» indigo	»	1,026,156	» suiker	»	6,400,706
» kaneel	»	9,745	» tabak	»	1,136,621
» kassia	»	45,630	» vogelnestjes	»	863,877

Het verschil tusschen het geldswaardig bedrag der uitvoeren in 1851 en 1852 door particulieren, bedraagt ten voordeele van eerstgemeld jaar . . . f 2,146,[illegible]

[illegible] 12,[illegible]

op goederen . . . f 14,835,041

» specie . . . 107,118

f 14,942,159

welk verschil voornamelijk bestaat op voortbrengselen van den Oosterschen Archipel, en wel hoofdzakelijk:

op *rijst* voor . . . f 1,257,191

zijnde daarvan in 1852 minder dan in 1851 uitgevoerd 125,794 pikols.

op *koffij* voor . . . 4,948,516

zijnde door particulieren minder uitgevoerd in 1852 . . . 34,039 pikols

door het gouvernement . . . 173,104 »

te zamen . . . 207,143 pikols;

op *suiker* voor . . . 3,290,184

hebbende de mindere uitvoer in 1852 bedragen:

voor particulieren . . . 151,394 pikols;

» het gouvernement . . . 575,778 »

te zamen 727,172 pikols;

op *indigo* voor . . . 432,232

waarvan in 1852 meer is uitgevoerd dan in 1851:

voor particulieren . . . 91,646 ponden;

doch daarentegen minder voor het gouvernement . . . 175,446 »

en dus over het geheel minder . . . 83,800 ponden;

op *cochenille* . . . 15,738

zijnde door particulieren in 1852 minder uitgevoerd . . . 1,259 ponden

door het gouvernement . . . 2,402 »

te zamen 3,661 ponden

op *thee* . . . 24,712

zijnde daarvan in 1852 minder dan in 1851 uitgevoerd:

door particulieren . . . 171 ponden

» het gouvernement . . . 862 »

te zamen 1,033 »

op *Specerijen* . . . 280,925

waarvan in 1852 minder is uitgevoerd voor particulieren:

notenmuskaat . . . 22 pikols;

nagelen . . . 158 »

voor het gouvernement:

notenmuskaat . . . 1,095 »

foelie . . . 420 »

nagelen . . . 744 »

op *tin* . . . . f 650,000
waarvan 12,795 pikols door het gouvernement in 1852 minder zijn uitgevoerd.
op *huiden* 110,990

Van eenige andere producten is daarentegen in 1852, in vergelijk tot 1851, voor eene grootere waarde uitgevoerd; hoofdzakelijk
aan *kaneel* voor . . . . f 68,192
voor particulieren . . . . 21 pikols
» het gouvernement . . . . 1,056 »

te zamen 1,077 pikols

aan *peper* 217,883
voor particulieren . . . . 5,227 pikols
» het gouvernement . . . . 7,632 »

te zamen 12,859 pikols.

aan *tabak* . . . . f 431,946
Van dit product zijn evenwel in 1852 ruim 1000 pikols minder uitgevoerd dan in 1851, doch de prijzen waren in 1852, waardoor voor dat jaar een grooter geldswaardig bedrag is verkregen.

Het geheele verschil in waarde van uitgevoerde archipel-producten bedraagt ten voordeele van 1851 . . . . f 15,667,270
daarentegen toont het jaar 1852 een voordeeliger resultaat aan in de uitvoeren van voortbrengselen:
van Europa en Amerika . . . . voor f 665,490
» Japan . . . . » 117,766
» China, Manilla en Siam . . . . . . » 40,779
» de West van Indie . . . . » 18,762
842,797

minder voor 1852. . . . f 14,824,473
alleen aan koopmanschappen.
aan specie is in dat jaar meer uitgevoerd 99,457

blijft minder. . . . . f 14,725,016
hierbij gevoegd de mindere waarde aan uitgevoerde gouvernements-goederen, ten bedrage van. 217,143

komt als boven minder. . . f 14,942,159

De uitvoer naar Nederland aan producten van den Oosterschen Archipel, voor rekening van particulieren, heeft in 1852 bedragen. . . . . f 9,558,399
naar andere landen in Europa 2,967,126
» Amerika 1,159,124
waarvan alleen
aan koffij voor 1,024,850
zoodat ook in 1852 weder de grootste uitvoer door particulieren is geschied naar Nederland. Maar ook hier geldt andermaal de opmerking, dat er veel is aangegeven voor den uitvoer naar Nederland, dat vermoedelijk voor vreemde havens was bestemd. De bepaling bij publicatie van den 19den April 1853 (*Staatsblad* nº. 29) zal hierin voor den vervolge wel eenigermate voorzien, maar niet geheel, vermits het voor de uitvoerders nog altijd voordeelig blijft, om de producten, voor vreemde havens bestemd, aan te geven voor den uitvoer naar Nederland, doordien de daarop verschuldigde meerdere regten alsdan gedurende 12 maanden zonder kosten van renten, blijven onder berusting der uitvoerders, behoudens in geval, binnen eenen korteren tijd, van den aanbreng in eene vreemde haven alhier mogt blijken.

De scheepvaart heeft over 1852 almede een minder gunstig resultaat opgeleverd dan in 1851, zoo als uit het onderstaand vergelijk zal worden gezien.

Aangekomen:

	in 1851.				in 1852.			
van Nederland	199	schep.	64,664	l.	130	schep.	39,224	l.
» elders in Europa . .	79	»	16,759	»	73	»	16,151	»
te zamen uit Europa	278	schep.	81,423	l.	203	schep.	55,375	l.
» Amerika	33	»	7,837	»	22	»	5,180	»
» Algiers	—	»	—	»	3	»	889	»
» de Kaap de Goede Hoop	8	»	1,638	»	17	»	3,624	»
» » West van Indie . .	8	»	1,429	»	6	»	1,853½	»
» China, Siam en Manilla	58	»	9,924	»	58	»	9,448	»
» Japan.	1	»	363	»	1	»	391	»
» Nieuw-Holland . .	31	»	6,165	»	32	»	7,342½	»
» den Oosters. Archipel.	1277	»	50,948	»	1703	»	54,964	»
te zamen	1694	schep.	159,727	l.	2046	schep.	139,067	l.

Verschil ten voordeele van 1851 aan scheepsruimte 20,660 lasten.

Vertrokken:

	in 1851.				in 1852.			
naar Nederland	275	schep.	88,619	l.	261	schep.	73,657	l.
» elders in Europa . . .	43	»	8,663	»	33	»	5,544	»
te zamen naar Europa	318	schep.	97,282	l.	294	schep.	79,200	l.
» Amerika.	20	»	4,018	»	6	»	1,821	»
» de Kaap de Goede Hoop	2	»	297	»	—	»	—	»
» » West van Indie . .	7	»	1,816	»	2	»	351	»
» China, Siam en Manilla	34	»	3,600	»	30	»	3,265	»
» Japan	1	»	363	»	1	»	391	»
» Nieuw Holland . .	10	»	1,237	»	6	»	1,240	»
» Oosterschen Archipel	1,458	»	59,620	»	1,673	»	57,495	»
te zamen	1,850	schep.	168,233	l.	2,012	schep.	143,263	l.

Verschil ten voordeele van 1851 aan scheepsruimte 24,970 lasten.

In 1852 zijn evenmin als in 1851, schepen onder vreemde vlag van Nederland aangekomen, maar daarentegen 35 schepen, metende 6,877 last, van vreemde Staten derwaarts uitgeklaard. In 1851 slechts 21 schepen, metende 4,281 last; maar het toen opgemerkte, dat vermoedelijk die schepen eene andere bestemming hebben gehad, is ook toepasselijk voor 1852; kunnende gerustelijk worden gesteld, dat slechts weinige van de hier bedoelde schepen hunne lading in Nederlandsche havens hebben gelost.

Bij de minder gunstige uitkomsten van de in- en uitvoeren in 1852, in vergelijk tot het jaar te voren, hebben de inkomende en uitgaande regten voor de schatkist ook een minder voordeelig resultaat opgeleverd.
Over 1852 hebben die regten bedragen . . . . . . f 7,535,333.10
waarvan aan fictive regten op uitgevoerde gouvernements-producten. 1,453,704.84

en alzoo van den particulieren handel . . . . f 6,081,628.46
waarvan wegens gewone terugbetalingen is gerestitueerd 66,379.04

zuiver ontvangen f 6,015,249.42
in 1851 bedroeg de zuivere ontvangst. 6,476,802.79½

Verschil ten nadeele van 1852 . . . . f 461,553.37½

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden:
1º. vel 13 en 14 van het Bijblad I, inhoudende een gedeelte van het verslag van het verhandelde in de zitting der Tweede Kamer van den 14den November jl.;
2º. vel 41 der *Bijlagen* van het Bijblad II, onder anderen inhoudende onderscheidene Eindverslagen van Commissien van Rapporteurs voor aanhangige Wets-ontwerpen (Staatsbegrooting en andere onderwerpen); verslag der Commissie voor het verhandelde in de Afdeelingen omtrent het in overweging nemen van het voorstel der 9 leden tot afschaffing van het tonnegeld, enz. enz.

Rhijnhoogte te Keulen: den 18den November 5 voet 2 duim (5 voet 3 duim Rhijnl.).

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, volgens ontvangene mededeeling eener bekendmaking van de Hoofd-administratie van de Oostenrijksche Keizerlijke Marine te *Triest*, in die van de maand [illegible] vreemde zoo Oorlogs- als Koopvaardij-, Zeil- en Stoomschepen in eene haven of op eene reede van *Oostenrijk* ten anker liggende, van zons-ondergang tot zons-opgang van den vóórtop zullen moeten voeren eene gewone brandende lantaren, zoodanig, dat het licht uit alle rigtingen zigtbaar zij.

's Gravenhage, den 14den November 1853.

De Minister voornoemd,
J. Enslie.

BERIGT AAN SCHEEPVARENDEN OP DE ZUIDERZEE.

De Minister van Marine
Brengt ter kennis van belanghebbenden, dat het *vaste Baken*, geplaatst geweest op den verlaten hoek van *Emmeleroord* (zijnde de uitstekende Noordelijke punt van het eiland *Schokland*) is vervangen door een *Drijfbaken* liggende in 28 palmen diepte. De stok van dat baken verheft zich 20 voeten boven het blok en is aan het boveneinde voorzien van een korf. De merken en peilingen zijn:
de Zuiderbuurt aan de Molenbuurt op *Schokland*.
het eiland *Urk* gepeild over het midden W. t. N. (miswijzend kompas);
twee torens van *Kampen aan en vrij* van elkander.
's Gravenhage, den 31sten October 1853.

De Minister voornoemd,
J. Enslie.

*** De Minister van Marine, voornemens zijnde op den 28*sten November aanstaande*, op de navolgende wijze, onder zijne nadere goedkeuring, te doen Aanbesteden de Levering van het benoodigde Munitiebrood en Versch Rundvleesch, ten dienste der Equipagien van 's Rijks Schepen en Vaartuigen van Oorlog binnengaats van den 1sten Januarij tot den 31sten December 1854.

Brengt ter kennis van de belanghebbenden: dat de Biljetten van Inschrijving *vóór of uiterlijk op den 28sten November eerstkomende, des morgens vóór twaalf ure*, vrachtvrij zullen behooren bezorgd te zijn, als:
voor de Leveringen van Munitiebrood en Versch Rundvleesch, ten behoeve van Zr. Ms. Schepen en Vaartuigen ter reede *Texel* en in *het Nieuwe Diep*, bij den Directeur en Kommandant der Marine te *Willemsoord*;
voor de Leveringen van Munitiebrood en Versch Rundvleesch, ten behoeve van Zr. Ms. schepen en vaartuigen te *Hellevoetsluis*, bij den Directeur en Kommandant der Marine aldaar;
voor de leveringen van Munitiebrood en versch Rundvleesch ten behoeve van Zr. Ms. zeemagt te *Vlissingen* en op *de Schelde*, bij den Directeur en Kommandant der Marine te *Vlissingen*;
dat de bedoelde biljetten moeten bevatten de prijzen in schrijfletters waarvoor de gegadigden genegen zijn, voornoemde leveringen, op de bij het bestek van aanbesteding omschrevene voorwaarden, bij de honderd Nederlandsche ponden aan te nemen; zullende bij die biljetten tevens moeten worden opgegeven de namen en voornamen, alsmede de woonplaatsen der inschrijvers en van hunne borgen;
dat geene biljetten van inschrijving ter mededinging zullen worden toegelaten dan die, welke op gezegeld papier zullen zijn geschreven, door de inschrijvers onderteekend, geene bij-conditien bevatten en op welke geene doorhalingen hebben plaats gehad;
dat de biljetten van inschrijving, door de voormelde Directeuren en Kommandanten der Marine te *Willemsoord*, te *Hellevoetsluis* en te *Vlis-*

stugen, ieder voor zooveel zijn ressort betreft, ten voormelden dage en ure, in tegenwoordigheid van de gegadigden, zullen worden geopend, en door hen de voorloopige toewijzing der leveringen aan de minste inschrijvers zal geschieden; en eindelijk dat de voorwaarden, waarop de voormelde aanbesteding zal plaats hebben, van heden af aan, dagelijks (de Zondagen uitgezonderd) van tien ure des morgens tot twee ure des namiddags, voor de gegadigden ter lezing zullen liggen ter Secretarie van het Departement van Marine te *'s Gravenhage*, en bij de Directien der Marine te *Willemsoord*, te *Amsterdam*, te *Hellevoetsluis* en te *Vlissingen*, alsmede bij de Commissarissen des Konings in de provincien *Gelderland* en *Noordbrabant*.

's Gravenhage, den 15den November 1853.

De Minister voornoemd,
J. Enslie.

Provincie *Noordbrabant*.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 25sten November des jaars 1853, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door de Gedeputeerde Staten van *Noordbrabant*, in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het Zesde District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te *'s Hertogenbosch*, worden Aanbesteed:

het gereed maken en daarna begrinden van den bestaanden en gedeeltelijk te onteigenen weg van den Ruigenhilschen dijk onder Willemstad af tot aan het veer over de rivier de Mark en van daar tot de Keibestrating te Dinteloord, eene gezamenlijke lengte uitmakende van 6140 ellen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Provinciaal Bestuur van *Noordbrabant* te *'s Hertogenbosch*, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende Dingsdag en Woensdag vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat H. F. Fijnje te *'s Hertogenbosch* en bij den Ingenieur J. de Kruijff te *Breda*.

De Gedeputeerde Staten van Noordbrabant,
A. J. Borret.
De Griffier,
Van Cooth.

Provincie *Noordbrabant*.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 25sten November des jaars 1853, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door de Gedeputeerde Staten van *Noordbrabant*, in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het Zesde District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te *'s Hertogenbosch*, worden Aanbesteed:

De begrinding en gedeeltelijke bestrating met Klinkermopsteen van den bestaanden weg van de bestrate stoep aan de brug over de sluis nº. 4 der Zuidwillemsvaart onder Veghel, tot aan den Provincialen weg bij de Hambrug over de rivier de Dommel te St. Oedenrode, lang 6775 strekkende ellen, met het bouwen van negen steenen heulen, mitsgaders van het onderhouden van een en ander tot één jaar na de goedkeuring.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Provinciaal Bestuur van *Noordbrabant* te *'s Hertogenbosch*, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende Dingsdag en Woensdag vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat H. F. Fijnje en bij den Ingenieur L. Rijsterborgh, beiden te *'s Hertogenbosch*, alsmede bij den Opzigter H. P. Koenen, te *Veghel*.

De Gedeputeerde Staten van Noordbrabant,
A. J. Borret,
De Griffier,
Van Cooth.

DROOGMAKING VAN HET HAARLEMMER-MEER.

De Commissie van Beheer en Toezigt verwittigt de Gegadigden, dat zij zal overgaan tot eene *vierde* Verkooping van gronden in den Haarlemmermeer-polder, nabij de Oude Wetering, op *Dingsdag* den *29sten November* 1853, 's morgens *ten 10 ure*, in het Logement *de Zwaan* bij den Kastelein *Rotteveel* te *Lisse*, aan den Straatweg van *Leyden* naar *Haarlem*.

De Algemeene Voorwaarden met de Algemeene Kaart van den geheelen polder, benevens de Bijzondere Kaart en de Staat der te veilen perceelen zijn te bekomen, op vrachtvrije aanvraag en tegen betaling van 25 cents, bij den Heer *de Breuk*, Boekdrukker te *Leyden*.

Inlichtingen zijn te bekomen bij den Heer Ingenieur *Beijerinck* aldaar.

De Commissie voornoemd,
Gevers van Endegeest.

VERPACHTING VAN TOLLEN.

Op onderstaande dagen, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door de Ontvangers der Registratie, belast met Domeinbeheer, te *Middelburg*, en *Tholen*, en door den Ontvanger der Domeinen te *Sas van Gent*, al of niet in het bijzijn van den Directeur der Registratie en Domeinen voor de Provincie Zeeland, respectivelijk worden overgegaan tot de openbare Verpachting, bij opbod en afslag, van de Tollen op 's Rijks Groote Wegen, onder ieders ressort, te weten:

door den Ontvanger te *Middelburg*, op Donderdag den 8sten December 1853, in het *Nederlandsch Logement* in de Abdij te *Middelburg*, ten overstaan van den Notaris D. J. van der Horst Serlé;

door den Ontvanger te *Tholen*, op Vrijdag den 9den December 1853, in het Logement *Zeelands Welvaren* te *Tholen*, ten overstaan van den Notaris W. J. van Voorst Catshoek;

door den Ontvanger te *Sas van Gent*, op Maandag den 12den December 1853, in de Herberg *de Eenhoorn* te *Oostburg*, ten overstaan van den Notaris I. C. O. Benteijn.

De verpachting zal geschieden zonder de 6 1/4 opcenten *en voor den tijd van één jaar, in te gaan den 1sten April* 1854.

De algemeene en bijzondere voorwaarden van verpachting, benevens het Koninklijk besluit van den 29sten October 1853 (*Staatsblad* nº. 96), liggen ter lezing ten Raadhuizen der gemeenten *Middelburg*, *Zierikzee*, *Tholen*, *Sas van Gent*, *Sluis*, *Oostburg*, *Aardenburg*, *Breskens*, *Ede*, *Nieuw- en St. Joosland*, *Paarlulist*, *Scherpenisse* en *Schoondijke*, alsmede ten kantore van den Directeur, van de Ontvangers en van de Notarissen voornoemd, en verder op de gebruikelijke plaatsen.

De Directeur der Registratie en Domeinen voor de Provincie Zeeland,
Van Lexmond.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** De Officier van Justitie te Alkmaar maakt bij deze bekend, dat *Bartholomeus Louis Fontijn*, thans verpleegd in het Geneeskundig Gesticht voor Krankzinnigen te Dordrecht, bij Vonnis van de Arrondissements-regtbank alhier, op *twintig October dezes jaars* onder Curatele gesteld is.

In dezen is door den Ondergeteekende ambtshalve en kosteloos geprocedeerd.

Alkmaar, 14 November 1853.

De Officier voornoemd,
G. van Leeuwen.

*** Bij een geregistreerd Exploit van den ondergeteekende, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank te Zutphen, alsmede te Zutphen, den tweeden October 1853, [illegible] aan de buitenste hoofddeur van de gehoorzaal der gemelde Regtbank, en met overgifte van gelijk afschrift aan den Edel Achtbaren Heer Officier bij die Regtbank gedaan, is ten verzoeke van *Gerdina Wentink*, Dienstbode, wonende te Amsterdam, ten deze gratis procederende, aan *Arnoldus Jansen*, laatstelijk gewoond hebbende te Zutphen, thans zonder bekende woon- of werkelijke verblijfplaats binnen het Rijk, beteekend en afschrift overgeleverd van een Vonnis, door meergenoemde Regtbank tusschen de requirante als Eischeresse en den beteekende als Gedaagde, den 29sten September 1853 gewezen, zijnde behoorlijk geregistreerd, en is den beteekende tevens aangezegd, dat de Requirante tot bewijs der daadzaken bij het aangetogen Vonnis omschreven, ten daarbij bepaalden dage als getuigen zal doen hooren *Johannes Mellink*, Winkelier, en *Willem Barbink*, beiden wonende te Zutphen.

D. J. ter Selle.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

AMSTERDAM, 15 November 1853, 1/4 voor 4 ure.

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
NEDERLAND. Werk. Schuld.	2 1/2	60 15/16	61	60 15/16	60 7/8
Dito dito.	3	73 1/16	73 3/4	—	73 5/8
Dito dito.	4	92 1/8	92 3/16	92 1/8	92
Amortisatie	3 1/2	—	—	—	—
Aand. Handel-maats.	4 1/2	124	—	—	—
O. I. Leening 1844	4	—	—	—	—
Aand. Arnh. Spoorweg.	4 1/2	—	—	—	—
Dito Holl. dito.		—	—	—	—
BELGIE. Certificaten	2 1/2	—	—	—	—
Dito *Rothschild*		—	—	—	49 7/8
FRANKRIJK. Certificaten	3	—	—	—	—
RUSLAND. Bij *Hope en C.*	5	103 1/2	—	—	103 7/8
Dito A°. 1828-1829		102	—	—	102 3/4
Inschr. op 't Grootboek	6	—	—	—	—
Dito Certificaten	5	—	—	—	—
Cert. dito Hamb. Admin.	5	—	—	—	—
Negot. 1831 en 1833	5	—	—	—	94 7/8
Negot. 1840	4	—	—	—	88 1/2
Dito *Stieglitz*	4	87 1/2	—	—	87 1/2

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
RUSLAND. Neg. *Stiegl.* Nieuwe	4	—	—	—	—
Nieuwe Engelsche	4 1/2	95 3/8	—	—	95 1/4
SPANJE. Nieuwe 3 pcts. thans	1	21 15/16	21 3/8	—	21 7/4
Nieuwe	3	44 3/4	—	—	44 3/4
Binnenlandsche	3	40 3/8	—	—	40 1/8
Cert. Coup. Sp. Com.		5 3/8	—	—	5 5/16
Amortisabele Schuld		—	—	—	—
PORTUGAL. Londen, Nieuwe	3	36 5/8	36 13/16	36 13/16	36 1/2
Dito Uitgestelde		15 1/2	—	—	15 1/4
OOSTENRIJK. Bank.	5	—	—	—	—
Dito	4	—	—	—	—
Metal. 1816-1852	5	75 1/2	75 7/8	—	75 1/2
Dito 1847.	2 1/2	39 1/8	—	—	38 3/4
Dito 1851-1852.	2 1/2	39 1/8	—	—	38 3/4
Dito 1849.	5	88 1/4	88 7/8	88 3/4	88 1/2
Dito Lett. B.	5	88 5/8	88 7/8	88 3/4	88 1/2
Aand. f 500 bij *Rothschild*.		—	—	—	—
Dito - 250 dito 1839.		—	—	—	—
NAPELS. Certific. bij *L. en D.*	5	—	—	—	—

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
POLEN. Obligatien	4	81 3/8	81 1/2	—	—
Aandeelen 1835		—	—	—	—
SARDINIE. Te Londen	5	—	—	—	—
DENEMARKEN. Dito	5	—	—	—	—
PERU. Dito	4 1/2	69	—	—	68 3/4
GRIEKENLAND. Dito	5	—	—	—	—
PHILADELPHIA. Bij *Hope en C.*	5	—	—	—	—
Te Londen.	6	—	—	—	—
Bank, origin.		4 1/16	—	—	4
LOUISIANA. Te Londen	5	—	—	—	—
BRAZILIE. Te Londen 1824.	5	95	—	—	—
Dito 1843.	5	—	—	—	—
GRENADA. Dito à L. st. 100	2 1/4	—	—	—	—
Dito Uitg.		7 7/8	—	—	7 13/16
EQUADOR.		—	—	—	—
MEXICO. Te Londen L. St. 100	3	22 1/2	—	—	23 11/16
Dito Onbepaalde.	3	22 1/4	22 3/8	22 3/8	23 9/16
VENEZUELA. Te Londen	3 3/4	—	—	—	—
Dito Uitg.	1	—	—	—	—

WISSELKOERSEN.

Parijs	2/m.	do.	g.	—	p.	55 7/8
Idem	kort.	"		56 3/8		—
Bordeaux	2/m.	"		55 1/2		—
Idem	15/d.	"		55 1/2		—
Madrid	3/m.	"		243		—
Cadix	"	"		243		—
Sevilla	"	"		240		—
Bilbao	"	"		241		—
Lissabon	"	"		41 1/4		—

Porto	3/m.	do.	g.	41 1/4	p.	—
Genua	2/m.	"		46		—
Livorno	"	"		39		—
Napels	"	"		81 1/4		—
Weenen	6/w.	"		30 1/4		—
Augsburg	"	"		35 3/8		—
Frankfort a/M.	"	"		98 3/4		—
St. Petersburg	2/m.	"		1.83		—
Rotterdam kort per f 100				1/8		—

Londen	kort.	£	11.56	à	—
Idem	2/m.	"	11.55	à	—
Hamburg	kort.	SC	35 11/16	à	—
Idem	2/m.	"	35 1/4	à	—

KOERS VAN HET GELD.

Beleening 3 à — . Disconto 3 à —
Prolongatie 3 1/2 à 4

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.